

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทาง
ภูมิศาสตร์ ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม)

Development of Local History Learning Activities Using Geographic
Information Technology through the Participatory Process of a Professional
Learning Community for Grade 10 Of Mahasarakham University
Demonstration School (Secondary)

¹คมกริช ขาญณรงค์, ²วิเชียร สุวรรณโชคอิสาน และ ³จิราวัตร จันทริมา

¹Komkrit Channarong, ²Wichian Suwannachokisan and ³Jirawat Jantarima

^{1,2,3}โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหวิทยาลัยมหาสารคาม

^{1,2,3}Mahasarakham University Demonstration School, Mahasarakham University.

¹Corresponding Author's Email: Komkrit@msu.ac.th

Received: April 11, 2025; **Revised:** June 5, 2025; **Accepted:** June 19, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 2) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 40 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการประชุมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแบบสังเกตชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า การสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์นั้นผู้สอนใช้เทคนิคการบรรยายประกอบภาพจากอินเทอร์เน็ต ในโปรแกรม Power Point และสื่อการเรียนรู้จาก Youtube เนื้อหาในรายวิชาไม่ส่งเสริมต่อการคิดวิเคราะห์ แนวทางการแก้ไขคือ ใช้สื่อหรือภูมิสารสนเทศมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ประกอบไปด้วย 1) ขึ้นวางแผน สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประวัติศาสตร์เป็นอาจารย์ในกลุ่มสาระสังคมศึกษาในโรงเรียนร่วมกับอาจารย์ภาควิชาภูมิสารสนเทศทำการ

ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 2) ขั้นปฏิบัติ ทำการสอนโดยนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ร่วมกับอาจารย์จากภาควิชาภูมิสารสนเทศและอาจารย์ประจำในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาในลักษณะ Team Teaching ในหัวข้อการประยุกต์ภูมิสารสนเทศในการศึกษาประวัติศาสตร์ 3) ขั้นสังเกต ผู้บริหาร อาจารย์ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ร่วมสังเกตการเรียนรู้โดยเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการ Coaching กิจกรรมกลุ่มของผู้เรียน 4) ขั้นสะท้อนผล โดยการประชุมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและผู้บริหาร มีผลที่น่าสนใจคือ 1) การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นด้วยสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ 2) ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้แบบบรรยาย 3) การสอนในลักษณะ Team Teaching ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทั้งผู้เรียนและผู้สอน

คำสำคัญ: ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น; สารสนเทศทางภูมิศาสตร์; ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

This research article aimed to 1) study local history learning management, 2) develop local history learning activities by utilizing Geographic Information technology through a participatory process of a Professional Learning Community (PLC) for Grade 10 students of the Mahasarakham University Demonstration School (Secondary). The research employed an Action Research methodology, focusing on a purposive sample group consisting of 40 Grade 10/1 students from the school. The research tools included lesson plans, meeting records from the PLC and classroom observation forms. The research findings indicated that in teaching the history course, the teacher used lecture techniques supplemented with images from the internet on PowerPoint and learning materials from YouTube. However, the content of the course does not promote analytical thinking. The proposed solution is to incorporate media or geographic information systems as part of the local history learning process. The development of local history learning activities using Geographic Information technology involved several stages. 1) In the planning stage, a history professional learning community was created, comprising social studies teachers at the school collaborating with lecturers from the Geographic Information System (GIS) department to co-design learning plans. 2) During the implementation stage, third- and fourth-year students, alongside GIS department lecturers and social studies teachers, conducted team teaching on the topic of applying Geographic Information System in historical studies. 3) In the observation stage, administrators and social studies teachers participated in learning observations as part of the coaching process for student group activities. 4) In the reflection stage, meetings were held with the PLC and administrators. Key findings also included: 1) local history learning using Geographic Information

Technology enhanced analytical thinking; 2) students experienced more enjoyment compared to traditional learning; and 3) team teaching encouraged collaborative learning among both students and teachers.

Keywords: Local History; geographic information; professional learning community

บทนำ

วิชาประวัติศาสตร์ เป็นวิชาหนึ่งของกลุ่มสาระวิชาสังคมศึกษา ที่มีความสำคัญทั้งนี้เพราะถือว่าเป็นรากฐานของวิชาการทุกสาขา (สมศักดิ์ ชูโต, 2527) และเป็นวิชาที่มีส่วนสำคัญต่อการสร้างคนให้เป็นพลเมืองที่ดีอันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศอีกทั้งยังปลูกฝังให้เกิดความรักต่อชุมชนที่อยู่อาศัยต่อประเทศชาติบ้านเมือง รัชนิกร หงส์พนัส (2547) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายในการศึกษาประวัติศาสตร์เพื่อนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของประวัติศาสตร์ไทยที่ผ่านมาในการเป็นตัวอย่างในชีวิตประจำวันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง เพื่อแยกแยะความผิดชอบชั่วดีสิ่งที่ควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาของตนเอง สังคมและให้กับประเทศชาติ ทั้งนี้เนื้อหาวิชาเกี่ยวข้องกับสมาชิกในสังคมและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สามารถรักษาอารยธรรมของชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 ที่เน้นให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรมไทยยึดมั่นในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หลักธรรมและคุณธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์รักและผูกพันกับท้องถิ่นและประเทศชาติมีความภูมิใจในความเป็นไทยและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ จากความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีคุณค่าที่ดี มีหลักธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์และมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันได้ ดังนั้นการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้นั้น จะต้องอาศัยครูผู้สอนเป็นกำลังสำคัญ ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนการสอนจากวิธีเดิมที่สอนแบบบรรยายมาเป็นการสอนวิธีต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองศึกษาถึงเหตุและผล

จากการประชุมครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) ครูผู้สอนประวัติศาสตร์มีมุมมองและข้อคิดเห็นที่ตรงกันว่าการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ต้องให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการเรียนรู้สาระวิชาประวัติศาสตร์ กล่าวคือควรจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การเชื่อมโยงระหว่างภูมิศาสตร์กับวัฒนธรรมและภูมิปัญญา มากกว่ามุ่งการเรียนรู้เพื่อสร้างความจำได้ เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา (2545) กล่าวว่า วิธีการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบ Active History เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำเอาวิธีการใด ๆ ก็ตามที่จะช่วยทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น อยากเรียนและช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจประวัติศาสตร์ได้อย่างลึกซึ้งขึ้น จากแนวคิดดังกล่าวอีกทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวคือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับภูมิสารสนเทศ ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ อีกทั้งเป็นการบูรณาการการเรียนรู้ระหว่างสาระวิชาซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดการคิดวิเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น

กว่าการท่องจำ นักเรียนจะได้นำความรู้เกี่ยวกับภูมิสารสนเทศมานำเสนอแนวคิดร่วมกับการมีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน เกิดการอภิปรายร่วมกัน ส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเพื่อให้ได้รับความรู้จากการเข้าใจสิ่งใหม่ๆ เกิดความรู้เกี่ยวกับภูมิวัฒนธรรม ซึ่งอัญญา บุชายันต์และวนมพร พาหะนิษฐ์ (2563) ได้ศึกษาและให้ข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไว้ว่าควรมีการบูรณาการใช้โปรแกรม Google Earth ในการจัดการเรียนรู้ในศาสตร์อื่น ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง เพื่อแสดงให้เห็นถึงข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งช่วงเวลา เศรษฐกิจ และขอบเขตการปกครอง และเห็นผลในเชิงพื้นที่ สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ แต่ทั้งนี้การจะนำเอาการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้ภูมิสารสนเทศมาใช้นั้นจำเป็นที่จะต้องมีความรอบคอบและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการให้คำแนะนำจากผู้รู้ ดังนั้นจึงควรมีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ เนื่องจากแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนี้นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ ซึ่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะเป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลังและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนโดยมีเป้าหมายหลักคือเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะช่วยให้เกิดการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการวิจัยที่ผู้สอนจะช่วยกันปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอนโดยใช้ภูมิสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างถ่องแท้จากการบูรณาการความรู้เชื่อมโยงภูมิสารสนเทศกับประวัติศาสตร์ให้เท่าทันต่อยุคสมัยได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในรายวิชาประวัติศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม)
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยการใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในรายวิชาประวัติศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 1 ห้อง คือห้องมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 (ห้องเรียนที่มีความเป็นเลิศด้านวิทย์-คณิต) จำนวน 40 คน ผู้ร่วมในการวิจัยประกอบไปด้วย ทีมผู้วิจัย 3 คน, อาจารย์ภาควิชาภูมิสารสนเทศ 2 คน คณาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) 4 คนและนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้ 1) แบบบันทึกการประชุมกลุ่ม, 2) แบบสังเกตชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 3 วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ สร้างแบบบันทึกการประชุมกลุ่ม และแบบสังเกตชั้นเรียน โดย

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบบันทึกการประชุมกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้และแบบสังเกตชั้นเรียน จากงานวิจัย การศึกษาค้นคว้าอิสระ วิทยานิพนธ์ รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการสร้างแบบบันทึกการประชุมกลุ่มและสร้างข้อคำถามตามแนวทางที่ได้รับจากการวิจัยให้ครอบคลุมความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ คือ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้
3. นำแบบบันทึกการประชุมกลุ่ม และแบบสังเกตชั้นเรียนที่สร้างขึ้น เสนอฝ่ายวัดและประเมินผล ตรวจสอบแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขความถูกต้อง เหมาะสม
4. นำแบบบันทึกการประชุมกลุ่มและแบบสังเกตชั้นเรียนที่เสนอมาปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดทำใหม่

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้กระบวนการ วิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ เคมมิส และแม็คแท็กการท์ (Kemmis and McTaggart. 1988: 11-15) ดำเนินการประกอบด้วย PAOR ดังต่อไปนี้คือ 1) การวางแผน (Planning), 2) การปฏิบัติ (Action), 3) การสังเกต (Observation), 4) การสะท้อนผล (Reflection)

ในการวิจัยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ในรายวิชาประวัติศาสตร์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) นั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการโดย

1. **ขั้นวางแผน** ผู้วิจัยได้ทำการการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จัดหาผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการสร้างชุมชนการเรียนรู้

2. **ขั้นปฏิบัติ** ได้สร้างชุมชนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร่วมกับอาจารย์จากภาควิชาภูมิสารสนเทศจำนวน 2 คน ได้มาโดยการทำหนังสือถึงคณบดีคณะวิทยาการสารสนเทศหลังจากนั้นทำการร่วมกันออกแบบการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 และทดลองจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

3. **ขั้นสังเกต** สังเกตความสนใจ พฤติกรรมการมีส่วนร่วม จากนั้นทำการประชุมคณะทำงานชุมชนการเรียนรู้เพื่อทำการประมวลผลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล

4. **ขั้นการสะท้อนผล** สะท้อนผลจากเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหลังการดำเนินการขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ และขั้นสังเกตผลเสร็จสิ้น จากนั้นนำผลจากการสะท้อนความคิดเห็นนำไปเป็นข้อสรุปในการพัฒนาแผนการเรียนรู้เพื่อใช้ในวงรอบปีการศึกษาต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้รับข้อมูลการบันทึกแบบบันทึกการประชุมกลุ่มและแบบการสังเกตชั้นเรียนครบถ้วนแล้วผู้จัดทำได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ จากนั้นนำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. **ผลความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะที่เป็นปลายเปิด** นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสังเกตชั้นเรียนมาสรุปเป็นข้อความเรียงแล้วนำมาหาความถี่

2. **ทำการวิเคราะห์แบบบันทึกการประชุมกลุ่ม** แบบสังเกตชั้นเรียน จากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. **ผลการวิจัย** พบว่า การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในรายวิชาประวัติศาสตร์ ผู้สอนใช้เทคนิคการบรรยายประกอบภาพจากอินเทอร์เน็ต ในโปรแกรม Power Point และสื่อการเรียนรู้จาก Youtube สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้สอนลำดับคือ เนื้อหาในรายวิชาไม่ส่งเสริมต่อการคิดวิเคราะห์ นักเรียนมีอาการเบื่อหน่ายในขณะที่ทำการเรียนการสอน และเนื้อหามีมากเกินไป แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรใช้สื่อหรือกระบวนการทางภูมิสารสนเทศมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น อาจทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์

ท้องถิ่นได้มากขึ้น เนื่องจากสามารถเชื่อมโยงสู่การคิดวิเคราะห์และการใช้สารสนเทศทางภูมิศาสตร์อาจเป็นส่วนทำให้นักเรียนสนใจเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ได้มากขึ้น

2. ผลการวิจัย พบว่า สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ด้วยการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) ตามวงจร PAOR โดย

2.1 การพัฒนาในขั้นวางแผน (Planning) ได้ทำการประชุมกับคณาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยใช้วาระการประชุมของกลุ่มสาระฯ ในการประชุมและสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประวัติศาสตร์ หลังการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมแล้วผู้วิจัยและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) ได้นำแนวคิดและประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณาจารย์ในภาควิชาภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเชิญเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้คือ ภาควิชาภูมิสารสนเทศจะร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้โดยอาจารย์และนิสิตสาขาภูมิสารสนเทศชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ที่ผ่านการเรียนรู้รายวิชาภูมิสารสนเทศเป็นวิทยากรโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หลังจากนั้นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการประยุกต์ภูมิสารสนเทศในการศึกษาประวัติศาสตร์

2.2 การพัฒนาในขั้นปฏิบัติ (Action) หลังสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประวัติศาสตร์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันออกแบบการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ไปใช้จริงในขั้นปฏิบัติ โดยนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ตามลำดับในแผนการจัดการเรียนรู้ อาทิเช่น ครูแจ้งให้นักเรียนทราบถึงวิธีสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ชื่อเรื่องที่จะเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดผลการเรียนรู้ ดำเนินการเรียนรู้เรื่องการประยุกต์ใช้สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น โดยทำการการบรรยายและปฏิบัติการโดยให้นิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 เป็นผู้บรรยาย เพื่อสร้างความเป็นกันเอง ฟังสอนน้อง เพื่อให้เกิดความสนุกในการบรรยายและถามตอบในห้องเรียนและมีอาจารย์ในชุมชนการเรียนรู้ร่วมอธิบายเพิ่มเติมและช่วยควบคุมชั้นเรียนโดยมีรายละเอียดการจัดการเรียนรู้ตามเค้าโครงสอนของนิสิตวิทยากรดังนี้ หัวข้อ; “การประยุกต์ภูมิสารสนเทศในการศึกษาประวัติศาสตร์” วัตถุประสงค์; 1) เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักการทางภูมิสารสนเทศ. 2) การนำเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์. เทคนิคการสอน; 1) การสอบแบบบรรยาย (1) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีที่โดดเด่นทางภูมิสารสนเทศที่ใช้ในการสำรวจเมืองเช่น ภาพถ่ายจากดาวเทียม ภาพถ่ายจาก LIDAR เป็นต้น (2) การประยุกต์ข้อมูลจากระยะไกลในการศึกษาข้อมูล จุดเด่นของข้อมูลจากดาวเทียม คือสามารถนำข้อมูลในอดีตมาเปรียบเทียบกับปัจจุบันเพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงให้สามารถศึกษาประวัติศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงชุมชน การขยายตัว ลักษณะการวางผังเมือง/ผังชุมชน 2) การฝึกปฏิบัติการ

การใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียมให้นักเรียนได้ศึกษาลักษณะทางกายภาพของชุมชนเมือง รูป แบบการวางตัวของเมืองและการขยายตัวของเมืองในอดีตที่มีลักษณะการสร้างคูน้ำคันดินที่เห็นร่องรอยได้ชัดจากภาพถ่ายจากดาวเทียม

2.3 การพัฒนาในขั้นสังเกต (Observation) ในขั้นสังเกตนี้ได้รับความร่วมมือจากครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ฯ อาจารย์จากภาควิชาภูมิสารสนเทศ และผู้บริหารโรงเรียนเข้าร่วม ในขั้นสังเกตนี้ผู้ร่วมสังเกตได้สังเกตการจัดการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมในลักษณะร่วมเป็น Coaching มีส่วนร่วมในการให้ความรู้และการวิเคราะห์ที่ได้โดยตลอดคาบเรียน

2.4 การพัฒนาในขั้นสะท้อนผล (Reflection) เมื่อดำเนินการขึ้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกต เป็นที่เรียบร้อยแล้วได้มีการประชุมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ฯ ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกันเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้และรวบรวมผลการสะท้อนการจัดการเรียนรู้จากผู้เรียนในประเด็นจุดเด่นของการจัดการเรียนรู้ 3 ลำดับแรก พบว่า การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นด้วยสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เป็นการเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงด้านพื้นที่ การขยายตัวของชุมชน การย้ายถิ่นฐาน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้สารสนเทศภูมิศาสตร์มีความสนุกกว่าการเรียนรู้แบบบรรยาย และมีคณาจารย์และนิสิตตรงตามสาขาคือสาขาวิทยาการสารสนเทศมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ร่วมกับอาจารย์ประจำวิชา ทำให้ร่วมกันตอบคำถามของผู้เรียนได้ทุกประเด็นและครอบคลุม ส่วนข้อด้อยของการจัดการเรียนรู้ที่ต้องพัฒนาคือเวลาที่ไมตรงกันของวิทยากรและคาบเรียนปกติของนักเรียน เนื่องจากนิสิตระดับชั้นปีที่ 3 และ ปีที่ 4 ที่เป็นวิทยากร มีคาบเรียนในคณะวิทยาการสารสนเทศและการเปิด-ปิดภาคเรียนไม่ตรงกันระหว่างนักเรียนและนิสิตในสถาบันอุดมศึกษา วิทยากรที่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 3 และ ปีที่ 4 ยังขาดประสบการณ์การสอนและการเป็นวิทยากรจึงต้องมีอาจารย์จากคณะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยทุกครั้งและผู้บริหารอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีภารกิจมากทำให้ไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมได้ในทุกห้อง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในรายวิชาประวัติศาสตร์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่ออภิปรายดังนี้

1. ด้านการใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ในขั้นวางแผน ผู้วิจัยได้ร่วมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับอาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ในโรงเรียนเดียวกันจากนั้นขยายชุมชนร่วมกับอาจารย์ในภาควิชาภูมิสารสนเทศตามข้อเสนอแนะของชุมชนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระที่เห็นว่าการจัดการเรียนรู้

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นควรปรับเปลี่ยนและร่วมมือกับภาควิชาในมหาวิทยาลัยที่มีความเกี่ยวข้องและบูรณาการกันได้ ซึ่งในขั้นนี้พบว่าการศึกษาที่เป็นโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยมีปัจจัยเอื้อต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้คืออยู่ในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยการเดินทางของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ไม่ลำบาก อีกทั้งอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีพันธกิจในการบริการวิชาการให้กับสถานศึกษาในพื้นที่ด้วย สอดคล้องกับ Dufour (2006) ได้เสนอเกี่ยวกับการมีวิสัยทัศน์ร่วมไว้ว่า การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นเป้าหมายร่วม (Shared Goals) เป็นทั้งเป้าหมายปลายทางและเป้าหมายชีวิตของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงให้เห็นถึงทิศทางและเป้าหมายในการทำงานร่วมกันการดำเนินงานจึงเป็นไปด้วยความราบรื่นอีกทั้งไม่มีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

1.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ในขั้นปฏิบัติ ในขั้นปฏิบัติ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยความร่วมมือกับภาควิชาภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาการสารสนเทศ โดยจัดทำแผนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการหัวข้อการประยุกต์ใช้สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ทำการสอนโดยอาจารย์ในชุมชนการเรียนรู้ทั้งจากภาควิชาภูมิสารสนเทศและอาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเนื่องจากอาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ก็จะได้เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอนที่ประยุกต์ใช้ในสาระวิชาประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับ เพ็ญอ เพ็ญพุง (2552) ที่ได้ทำการศึกษารูปแบบการเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยเครือข่ายการจัดการความรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและตรวจสอบรูปแบบการเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยเครือข่ายการจัดการความรู้ พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยเครือข่ายการจัดการความรู้ ประกอบด้วยกลวิธีการเรียนรู้และปัจจัยความสำเร็จ ในส่วนของกลวิธีการเรียนรู้ แบ่งได้เป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 สร้างเครือข่ายโดยใช้กลวิธีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ 1) การสร้างความตระหนักและ 2) การสร้าง ความมั่นใจ ระยะที่ 2 เรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ใช้กลวิธีเสริมสร้างความรู้ร่วมกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hord (2010) ที่ยืนยันว่าการดำเนินการในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้

1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ในขั้นสังเกต ในขั้นสังเกตผู้วิจัยได้ทำการเชิญผู้บริหารเข้าร่วมสังเกตการเรียนรู้และสามารถร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการ Coaching มีส่วนร่วมในการให้ความรู้โดยการตกลงล่วงหน้าสอดคล้องกับแนวคิด ของวรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับโครงสร้างชุมชนไว้ว่าโครงสร้างชุมชนเป็นรูปแบบการสื่อสารด้วยใจ เปิดกว้าง ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และเทคนิคใหม่ร่วมกัน

1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ในขั้นสะท้อนผล ทำการสะท้อนผลโดยสมาชิกของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้บริหาร และผู้เรียนเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ดังแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555) ที่ว่าโรงเรียนต้องพัฒนาตนเอง โดยโรงเรียนต้องให้ครูพัฒนาเพื่อนครูในโรงเรียน ทำให้มีการพัฒนาวิธีการเรียนรู้และพัฒนาองค์กรโดยสามารถนำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู มาใช้ในการขับเคลื่อนการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน ทั้งนี้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพยังเสนอให้มีการขยาย

ชุมชนการเรียนรู้ออกไปโดยการร่วมมือกับสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้ทำการแบ่งระดับของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยแบ่งระดับได้ 3 ระดับ คือ ระดับสถานศึกษา ระดับเครือข่าย และระดับชาติ การขยายความจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านความรู้และกระบวนการจัดการเรียนรู้การศึกษาระดับชาติประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงรุกและส่งเสริมการวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้เป็นวงกว้างได้

2. ด้านผลของการจัดการเรียนรู้ หลังการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้จัดการประชุมกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้บริหารที่ร่วมสังเกตการสอนและนักเรียนที่เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศในประเด็นการสะท้อนผลจากการจัดการเรียนรู้ มีผลการจัดการเรียนรู้ที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 จุดเด่นของการจัดการเรียนรู้

1. การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นด้วยสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เป็นการเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงด้านพื้นที่ การขยายตัวของชุมชน การย้ายถิ่นฐาน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพราะว่าปัจจุบันเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และการศึกษา เป็นการนำความรู้ด้านนี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการข้อมูลเชิงพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูลและประยุกต์ใช้ในการวางแผนจัดการข้อมูลต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพในด้านการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) ได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในบางกลุ่มสาระ และได้มีคำสั่งให้ใช้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง 2560) เนื่องจากต้องการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนไทยสู่ Thailand 4.0 ซึ่งสอดคล้องกับ Jantra (2018) ที่ว่าสาระภูมิศาสตร์เป็นหนึ่งในวิชาที่ทำการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้เนื้อหามีความทันสมัย โดยเน้นการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ (Geo-Literacy) เป็นแนวทางจัดการศึกษาสามารถช่วยพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดบนโลกที่มีความสัมพันธ์กับที่ตั้ง เข้าใจระบบธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบและการตัดสินใจเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในฐานะพลเมืองโลกอีกทั้งยังเป็นการปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ต้องการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยกกระดานการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลและสอดคล้องกับ Aksorncharoenthat (2018) ที่ว่าการปฏิรูปการศึกษาภูมิศาสตร์ให้มุ่งเน้นการวิเคราะห์โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์กับเวลาและระบบระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมแล้วจึงเป็นสิ่งที่เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแล้วจึงมีความเหมาะสมและลงตัวอย่างยิ่งต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผ่านการวิเคราะห์พื้นที่และเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ได้

2. การเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้สารสนเทศภูมิศาสตร์มีความสนุก ไม่น่าเบื่อว่าการเรียนรู้แบบบรรยาย เนื่องจากมีสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีในการเรียนรู้ที่ทันสมัยทำให้นักเรียนมีความสนใจ จากการ

ระดมความคิดในการประชุมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภายในโรงเรียนพบว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดของการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ คือ การมีการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายเป็นหลัก ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจและไม่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ หลังการสร้างชุมชนการเรียนรู้แนวทางที่ชุมชนเลือกนำมาเป็นแนวทางแก้ไขคือ แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานสำหรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน เรียกว่า Technology-based Learning เป็น Platform ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่ครูกำหนดไว้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับปัจจุบันนี้ เป็นยุคที่ผู้เรียนทุกคนนั้นมีอุปกรณ์การเรียนรู้ที่เป็นดิจิทัล เพราะฉะนั้นการเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์ดิจิทัลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์ Smart Phone หรือแท็บเล็ตต่าง ๆ เรียกว่าเป็น Mobile Learning เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองผ่านเทคโนโลยีไร้สายซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางและขยายขอบเขตของการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลอย่างไม่มีข้อจำกัด ฉะนั้นผู้สอนยุคใหม่จึงต้องมีการผสมผสานเทคโนโลยีต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้เรียกว่า Learning Process เข้าด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Perkins et al. (2010) ที่ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาแบบอิงสถานที่และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความตระหนักเชิงพื้นที่ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมในรัฐเมน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการรับรู้เชิงพื้นที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับนักเรียนมากกว่าการใช้ชุดข้อมูลแบบทั่วไปและผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นเครื่องมือในชั้นเรียนสามารถพัฒนาการรับรู้เชิงพื้นที่ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับ Singh et al. (2016) ทำวิจัยเรื่อง ผลการสอนโดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่มีต่อแรงจูงใจในการเรียนรู้และผลลัพธ์ทางการเรียนของนักเรียน ในการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการเพื่อตรวจสอบผลของการสอนโดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่าการสอนโดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ตามเป้าหมายของนักเรียนจึงสรุปว่าการสอนด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ส่งผลในทางบวกต่อความสำเร็จและแรงจูงใจแม้ว่างานวิจัยทั้งสองเรื่องเป็นการวิจัยการใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการเรียนรู้ภูมิศาสตร์แต่ผลการวิจัยในข้างต้นพบว่ามีความสอดคล้องกับผลการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะในประเด็นการสร้างแรงจูงใจและความสนใจให้กับผู้เรียน

3. มีอาจารย์และนิสิตตรงตามสาขาคือสาขาวิทยาการสารสนเทศมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ร่วมกับ อาจารย์ประจำวิชาทำให้ร่วมกันตอบคำถามของผู้เรียนได้ทุกประเด็นและครอบคลุมอีกทั้งการที่มีครู ผู้สอน และนิสิตจำนวนมากในชั้นเรียนทำให้สามารถดูแลนักเรียนในชั้นปฏิบัติการได้อย่างทั่วถึงในลักษณะของ Team Coaching ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลินดา เกนต์มา (2558) ที่กล่าวว่า การบริหารการจัดการเรียนการสอนเป็นทีมนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบกับผู้สอนที่หลากหลาย หมุนเวียนกันไปการที่ผู้สอนแต่ละคนอาจมีบุคลิกลักษณะหรือแนวการสอนที่แตกต่างกันออกไปทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายกับรูปแบบการสอนแบบเดิมทั้งนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ในการเรียนรู้ของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่ครูกำหนดไว้ สำหรับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ก็จะมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้มีเนื้อหาที่เป็น Digital Content ซึ่งอาจจะเนื้อหาที่เป็นข้อความภาพหรือจะ

เป็นคลิปต่าง ๆ มีอุปกรณ์ Digital ส่วนนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถเข้าถึงเนื้อหา Digital Content ได้ กระบวนการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ คุณครูทุกท่าน จะต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ มีครูผู้สอนที่เท่าทันกับเครื่องมือและเทคโนโลยีจึงจำเป็นต้องใช้ ครูที่เชี่ยวชาญแต่การผสมผสานเทคโนโลยีกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นก็จำเป็นต้องมีครูผู้สอนทางด้านสังคม ศึกษาให้ความรู้ด้วยการที่ต้องอาศัยทั้งวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์จึงกลายเป็นจุดเด่นของการจัดการเรียนรู้ ที่ทำให้ต้องมีครูหลายคนในชั้นเรียน จึงกลายมาเป็นการสอนในรูปแบบทีม การเอื้อกันระหว่างเทคโนโลยีและ วิชาการจึงทำให้ครูมีความพึงพอใจระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวรรณ คุ่มพร้อม สำลีพันธ์ (2561) พบว่าครูพอใจมากที่ได้สอนเป็นทีมเพราะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และยังมีเพื่อนร่วมทีมมาร่วมจัดกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกัน

2.2 จุดด้อยที่ต้องพัฒนาของการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มี ภาระกิจมากทำให้ไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมได้ในทุกครั้งซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินนทราณ อุปาทั้ง (2551) ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา กรุงเทพฯ ซึ่งปัญหาที่พบคือความร่วมมือของครู ผู้บริหาร และภาระงานทำให้ไม่มีเวลาในการ เข้าร่วม ซึ่งกระบวนการร่วมนิเทศ การสังเกตและการสะท้อนผลเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ ดังที่ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษา ไว้ว่าความร่วมมือกันระหว่างครู ครูใหญ่ ผู้นิเทศ จะช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน ดังนั้นจึงควรเตรียมการรับมือกับปัญหาดังกล่าวไว้ใน การดำเนินงานด้วย

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทาง ภูมิศาสตร์ด้วยการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ระดับชั้นมัธยมปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย มหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม)

กระบวนการ	การจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น รูปแบบเดิม	การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทาง ภูมิศาสตร์	แนวทางการพัฒนาการ จัดการในวงรอบต่อไป
P	-	สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมและ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกันจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการประยุกต์ภูมิ สารสนเทศในการศึกษาประวัติศาสตร์	จัดกิจกรรมต่อเนื่องทุกปี โดยจัดการเวลาให้คาบเรียน เอื้อต่อการจัดกิจกรรม
A	ใช้เทคนิคการบรรยายประกอบ ภาพจากอินเทอร์เน็ต ใน โปรแกรม Power Point และ	จัดการเรียนรู้โดยความร่วมมือกับภาควิชา ภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาการสารสนเทศใน การจัดการเรียนรู้การประยุกต์ใช้	ออกแบบกิจกรรมให้เป็น ส่วนหนึ่งของการ ประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง

	สื่อการเรียนรู้จาก Youtube ไม่ส่งเสริมต่อการคิดวิเคราะห์	สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	ของนักเรียนและนิสิต วิทยาการ
O	-	สมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อม สังเกตการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	สมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพพร้อมสังเกตการ เรียนรู้แบบร่วมสมบูรณ์ ประเมินผลได้
R	-	มีการประชุมสะท้อนผลหลังการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดย ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้บริหารและคณาจารย์ในกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนา	ขยายผลการร่วมสังเกตการ เรียนรู้ไปสู่โรงเรียนในพื้นที่ ที่มีบริบทด้าน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ร่วมกัน

ตารางที่ 1: รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

สรุป

ผู้วิจัยเชื่อมั่นกับการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของชุมชนการเรียนรู้เพราะถ้าผู้สอนร่วมมือกันทำงานจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการข้ามศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นในการศึกษายุคปัจจุบันที่ความรู้มีอย่างไม่จำกัด ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ดังที่ วิโรท สันติประภพ (2563) กล่าวไว้ว่า การบูรณาการข้ามศาสตร์ ข้ามสาขาวิชาจะสำคัญมากสำหรับอนาคต เพราะปัญหาที่สังคมไทยเผชิญจะซับซ้อนมากขึ้น ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยความรู้เฉพาะด้าน การเรียนการสอนข้ามศาสตร์ ข้ามสาขาวิชาจะต้องสร้าง “ประสบการณ์การเรียนรู้” ให้กับคนรุ่นใหม่และนับเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าสู่ยุคปัจจุบันที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนสำคัญในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะเป็นการพัฒนากิจกรรมเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่จะเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้สอนและผู้เรียนไปพร้อมกันอีกทั้งสามารถส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์และไม่น่าเบื่อ ซึ่งเหตุผลดังกล่าวจะช่วยทำให้ผู้เรียนหันกลับมาให้ความสำคัญกับการศึกษาชุมชนท้องถิ่นได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การสร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยอาจมีความยากความง่ายที่แตกต่างกันตามพื้นที่เนื่องจากการเดินทาง กลุ่มโรงเรียนสาธิต สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่มีสาขาวิชา หรือคณะที่มีการจัดการเรียนรู้ด้านภูมิศาสตร์ ภูมิสารสนเทศ จะสามารถดำเนินการตามการสร้างชุมชนการเรียนรู้ตามผลการวิจัยได้สะดวกเนื่องจากมหาวิทยาลัยทุกแห่งมีพันธกิจด้านการบริการวิชาการ และ หากในพื้นที่ไม่มีสาขาวิชาหรือคณะที่มีการจัดการเรียนรู้ด้านภูมิศาสตร์ หรือภูมิสารสนเทศ อาจมีการประยุกต์เชิญอาจารย์จากสาขาวิชาอื่น ๆ ในพื้นที่มาร่วมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมพัฒนาการเรียนรู้รายวิชาอื่น ๆ ได้ ผู้เรียนและสถานศึกษาอาจต้องมีความพร้อมพื้นฐานด้านเทคโนโลยี และระบบอินเทอร์เน็ตพื้นฐานที่รองรับการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 วิจัยในโรงเรียนที่ต่างสังกัด เช่น สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการศึกษาเอกชน เป็นต้น เนื่องจากมีบริบทด้านการบริหารจัดการและบริบทด้านพื้นที่ที่แตกต่างกัน

2.2 การวิจัยในลักษณะสร้างเครือข่ายร่วมกับสถานศึกษาอื่นในพื้นที่เพื่อให้เกิดการเรียนรู้บูรณาการ และเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสถานศึกษาที่มีบริบททางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นร่วมกัน

บรรณานุกรม

- จิณห์ธาดา อุปาทั้ง. (2551). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราวรรณ คุ่มพร้อม ลำสีพันธ์. (2561). ผลการจัดการสอนแบบทีมต่อการสร้างจิตสำนึกในการจัดการขยะของ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 10(6-9), 222-235.
- เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา. (2545). *เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เพ็ญอ้อ พึ่งเพ็ญ. (2552). รูปแบบการเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยเครือข่ายการจัดการความรู้. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- รัชนิกร หงส์พันธ์. (2547). ครูสังคมศึกษากับการรังสรรค์ สารการเรียนรู้ประวัติศาสตร์. *สานปฏิรูป*. 7(74), 113-115.
- ลินดา เกณฑ์มา. (2558). การศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. *วารสารสารสนเทศ*. 14(1-6), 69-81.

- วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. *วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์*. 25(1), 93-102.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *การเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิโรจน์ สันติประภพ. (2563). รับมืออย่างไรเมื่อมหาวิทยาลัยกำลังถูกดิสรัปต์. สืบค้น 20 มิถุนายน 2565 จาก <https://thaipublica.org/2020/11/veerathai-49/>.
- สมศักดิ์ ชูโต. (2527). *การสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. สืบค้น 12 ธันวาคม 2563 จาก <http://www.obec.go.th>.
- อัญญา บุชายันต์ และวนมพร พาหะนิชัย. (2563). การใช้ Google Earth ในการจัดการเรียนรู้ภูมิศาสตร์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. 2(2), 18-27.
- Aksomcharoenthat. (2018). *Geo-Literacy*. Retrieved 20 January 2025 from <https://www.facebook.com/Ak-sornACT/posts/1595744193844924>.
- Dufour, Eaker & Dufour. (2006). *Learning by doing a handbook for professional learning communities at work*. Bloomington. IN : Solution Tree.
- Hord, S. M. (2010). *Professional Learning Communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement*. Southwest Educational Development Laboratory.
- Jantra, K. (2018). *Learning Management for Geo-literacy in Social Studies*. Retrieved 19 December 2020, from http://academic.obec.go.th/images/mission/1524627007_d_1.pdf.
- Kemmis, S. & R. McTaggart. (1988). *The Action Research Planner*. Victoria : Deakin University Press.
- Perkins, N., et al. (2010). Place-based education and geographic information systems: Enhancing the spatial awareness of middle school students in maine. *Journal of Geography*. 109(5), 213-218.
- Singh, S. S. B., et al. (2016). The effects of geography information system (gis) based teaching on underachieving students' mastery goal and achievement. *Turkish Online Journal of Educational TechnologyTOJET*. 15(4), 119-134.